

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТАЛЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМ КОМПЛЕКСОМ ТА
ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК УРБОЛАНДШАФТІВ»
(27 березня 2018 року)**

КИЇВ – 2018

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ПАРКУ ТА ЙОГО МІСЦЕ В ІЄРАРХІЧНІЙ СТРУКТУРІ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

***Н.В. Гатальська**, кандидат сільськогосподарських наук, докторант*
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Одним з найважливіших аспектів розвитку великих міст є сталий розвиток існуючих рекреаційних об'єктів, основу яких складають парки. Проте, трансформаційні процеси планувально-композиційної структури міст, як правило, супроводжуються ущільненням забудови, що поряд з низкою екологічних проблем негативно впливає на психоемоційний стан містян [1]. В свою чергу, наявність насаджень підвищує оцінку естетичних якостей урбосередовища. Зокрема, відповідно до результатів дослідження О.Г. Осиченко, до якостей урбосередовища, які позитивно впливають на естетику міського пейзажу, респондентами названо природність середовища (25 %) [2], яку головним чином забезпечують парки.

Зосереджуючи увагу на означенні парку в ієрархічній структурі міста, варто звернути увагу на дослідження згаданого автора в плані виділення нею ієрархічних рівнів міського середовища: макрорівень, – місто в цілому; мезорівень – фрагмент міського середовища у вигляді району; мікрорівень – комплекс будинків, площ, вулиць або окремих будівель. Визначені елементи композиційної структури, їх характер, просторове розташування та характер взаємозв'язків між ними формують цілісність, виразність і гармонійність композиційної системи міста в цілому [3]. Місце парку відповідно до наведених ієрархічних рівнів визначається, в першу чергу, його площею та значенням в композиційній та функціональній структурі міського середовища та може займати мезо- та мікрорівень.

На основі аналітичних досліджень, як наукових джерел літератури, так і натурних обстежень паркових територій м. Києва, які здійснювалися упродовж 2012–2017 років, виявлено два принципи, які визначають особливості взаємозв'язку функціонального призначення парку та його місця в містобудівельній ситуації. Перший базується на визначенні функціонального призначення парку композиційно-планувальною структурою міста, як правило, окремого

* Науковий консультант – доктор сільськогосподарських наук Олексійченко Н.О.

району або мікрорайону. Визначення функції паркового середовища містобудівельною ситуацією характерно для більшості парків центральної частини м. Києва, у т. ч. й історичних (парк ім. Т. Шевченка, Хрещатий, Маріїнський та Міський парки). Окрім того, важливим аспектом формування та розвитку парків центральної частини Києва стала загальноєвропейська тенденція створення громадських парків, яка як масове явище розпочалася у XVIII [4], а в межах столиці набула розквіту в другій половині XIX – на початку XX ст. Проте, в окремих випадках, функція парку є основою при визначенні його розміщення в структурі міста, що характерно для меморіальних об'єктів. В м. Києві це, в першу чергу, парки воєнної тематики (парк «Слава», Національний музей участі України у Другій Світовій війні, розміщений в межах Печерського ландшафтного парку, парк «Моряків»). Наймасштабнішим меморіальним об'єктом Києва, який впливає не лише на внутрішньо-паркову композицію, а й на пейзаж міста є монумент-музей «Батьківщина-мати» на території Печерського ландшафтного парку, що пов'язано із значенням подій, яким присвячений меморіальний комплекс, має загальнодержавне значення, що й обумовило його масштабність та розташування в структурі міста. Майже всі компоненти комплексу були побудовані в один період та утворюють з монументом цілісну об'ємно-просторову структуру як з композиційної, так і з ідеологічної точки зору.

Окрім місця розташування парку, функція визначає і внутрішню композиційну організацію паркового простору – як планувальну, так і об'ємно-просторову структуру. Такі обставини підкреслюють доцільність аналізу особливостей організації паркового середовища через призму його функцій – в минулому, на сучасному етапі, а також потенційних.

Список використаних джерел

1. Гатальська Н. В. Науково-методичні підходи оцінювання культурно-історичної цінності парків // Науковий вісник НЛТУ. 2017. Том 27. № 4. С. 32–35.
2. Осыченко Г. А. Классификация эстетических качеств городской среды // Новый университетю 2014. – № 03-04(25-26). С. 28–34.
3. Осиченко Г.О. Методичні основи реконструкції композиційних структур історичних міст (на прикладі міст Центральної України) [Текст]: автореф. дис. канд. архітектури : 18.00.01. Харків, 2006. 20 с.
4. Родічкін І. Д. Старовинні маєтки України [Текст]. Київ : «Мистецтво», 2009. 384 с.